

Výroční zpráva o činnosti školského zařízení

Dětský diagnostický ústav Homole 90

Školní rok 2020/2021

Název zařízení: **Dětský diagnostický ústav, dětský domov se školou, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Homole 90**

Adresa zařízení: **Homole 90, 370 01 České Budějovice**

Právní forma: **příspěvková organizace**

Zřizovatel: **MŠMT, Karmelitská 7, Praha 1**

Identifikátor zařízení: **60076178**

Vedení školského zařízení:

Mgr. Vladimír Ira	ředitel
Bc. Renata Fenclová	zástupce ředitele pro DDÚ, vedoucí vychovatelka
Ing. Pavlína Sedláčková	provozně ekonomická vedoucí, zástupce statutárního orgánu
Mgr. Kamil Maroušek	zástupce ředitel pro DDŠ Šindlovy Dvory
Mgr. Irena Bublíková	vedoucí SVP Strakonice
Mgr. Martin Dvořák	vedoucí SVP České Budějovice
Mgr. Jan Tůma	vedoucí SVP Český Krumlov

Adresy školského zařízení:

Pracoviště	e-mail	telefon
DDÚ Homole 90	reditel@dduhomole.cz	387203491
DDŠ Šindlovy Dvory 25	zast.rediteleds@dduhomole.cz	387 203116
SVP Strakonice, Ellerova 160	vedouci.st@dduhomole.cz	383324717
SVP Č. Budějovice, Dukelská 23	vedouci.cb@dduhomole.cz	386355888
SVP Č. Krumlov, Špičák 114	vedouci.ck@dduhomole.cz	380712426

[www.stánky: http://www.dduhomole.cz](http://www.dduhomole.cz)

1. Charakteristika školského zařízení

Zařízení je zařazeno do sítě škol, předškolních a školských zařízení, rozhodnutím MŠMT ze dne 18. 8. 2005, č.j. 26 463/05-25 s účinností od 1. září 2005.

Součástí školského zařízení:

Název součásti	Adresa	Kapacita
Dětský diagnostický ústav	Homole 90, České Budějovice	24
Dětský domov se školou	Šindlovy Dvory 25, České Budějovice	16
Středisko výchovné péče	Dukelská 23A, České Budějovice	16
Středisko výchovné péče	Špičák 114, Český Krumlov	ambulantní
Středisko výchovné péče	Ellerova 160 Strakonice	ambulantní
Základní škola	DDU, DDS, SVP Č. Budějovice	60
Školní jídelna	DDU, DDS	90

Dětský diagnostický ústav (dále jen DDÚ) je koedukovaným školským zařízením pro výkon ústavní a ochranné výchovy a školským zařízením pro preventivně výchovnou péči s územní působností Jihočeský kraj a kraj Vysočina. Do DDÚ jsou přijímány děti podle § 2 odst. 3, 4 a 5 a § 7 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb., které plní povinnou školní docházku.

Plní úkoly diagnostického, výchovného, vzdělávacího, sociálního, terapeutického, organizačního a koordinačního charakteru. Těžištěm práce je poskytování speciálně pedagogické a psychologické komplexní péče ve věkovém spektru povinné školní docházky. Odborná pomoc je nabízena i rodičovské veřejnosti nebo dětem, o jejichž umístění požádaly osoby odpovědné za výchovu (v zákonem stanoveném rozsahu).

DDÚ metodicky spolupracuje s dětskými domovy ve spádové oblasti stanovené MŠMT ČR. Odborní pracovníci (speciální pedagogové – etopedi) pravidelně navštěvují jednotlivé dětské domovy a spolupracují při zpracování a vyhodnocování individuálních vzdělávacích programů umístěných dětí.

Dětský domov se školou (DDŠ) je jediným školským zařízením tohoto druhu v Jihočeském kraji. Jsou do něj umisťováni chlapci plnící povinnou školní docházku, u kterých byly diagnostikovány závažné poruchy chování. Plní úkoly vzdělávací, výchovné, terapeutické a sociální. Umístěným dětem je poskytováno plné přímé zaopatření.

Středisko výchovné péče (SVP) má pracoviště v Českých Budějovicích, Českém Krumlově a Strakonících. Plní úkoly zejména v oblasti sekundární prevence sociálně patologických jevů a poskytují ambulantní služby. SVP v Českých Budějovicích zajišťuje též internátní a celodenní služby až pro 16 ubytovaných klientů. Nedílnou součástí činnosti SVP je spolupráce se základními školami ve spádové oblasti jednotlivých středisek.

Základní škola (ZŠ) poskytuje základní vzdělávání žákům umístěným v DDÚ Homole, v DDŠ Šindlovy Dvory a v SVP České Budějovice.

Výroční zprávu zpracovává každá součást školského zařízení samostatně a jsou zveřejňovány v www. stránkách školského zařízení

2. Statistické údaje za školní rok 2020/2021

Ve školním roce 2020/2021 bylo v evidenci Dětského diagnostického ústavu Homole (dále jen DDÚ Homole) 80 klientů, z toho 49 chlapců a 31 dívek. Z celkového počtu přijatých 80 klientů se u 15 z nich jednalo o rediagnostický pobyt.

Z výše uvedeného počtu 80 dětí bylo přijato/vedeno v evidenci:

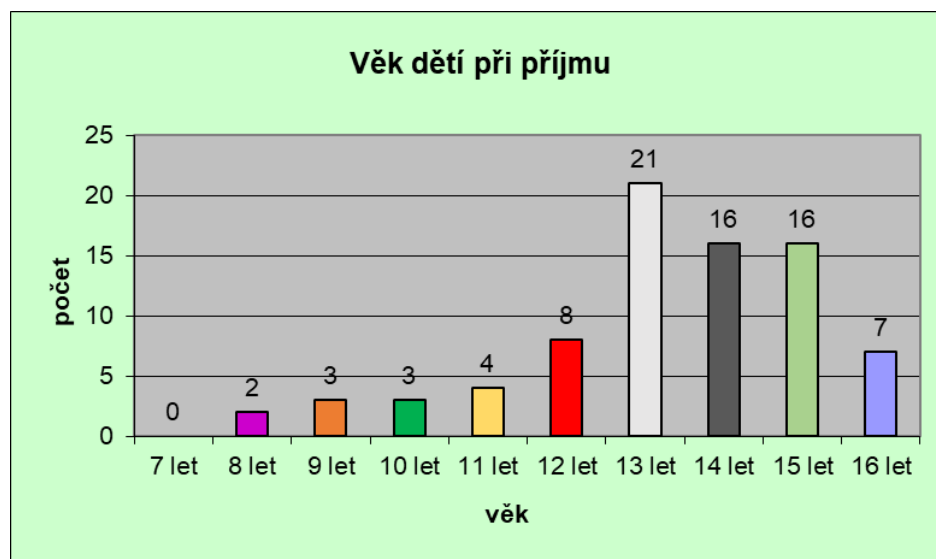
- 76 klientů bylo přijato na základě předběžného opatření Okresních soudů
  - 14 dětí bylo přijato z dětských domovů a ze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
- 4 klienti byli přijati na základě rozsudku Okresního soudu o nařízení ústavní výchovy

Komplexní diagnostické vyšetření podstoupilo celkem 80 dětí, o jejichž další výchově bylo rozhodnuto následujícím způsobem:

- 33 klientů se vrátilo po ukončení diagnostického pobytu do péče osob odpovědných za výchovu
- 40 klientů bylo umístěno do zařízení pro výkon ústavní výchovy
- 7 klientů pokračovalo k 31.8.2021 v diagnostickém pobytu v DDÚ Homole

Statistika klientů za školní rok 2019/2020 v grafech

Věk dětí při příjmu:

- **Průměrný věk** při nástupu dětí na diagnostický pobyt činil **13,27 let**

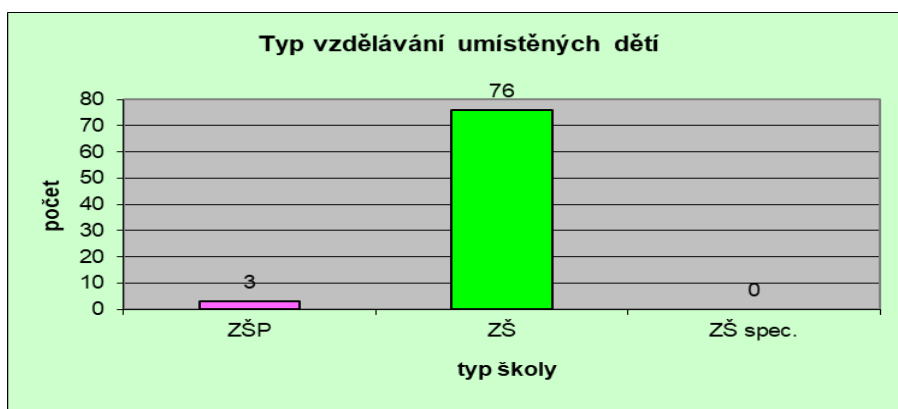
Délka pobytu v DDÚ Homole:

Průměrná délka vedení dětí ve stavu DDÚ Homole činila **97,55 dní**

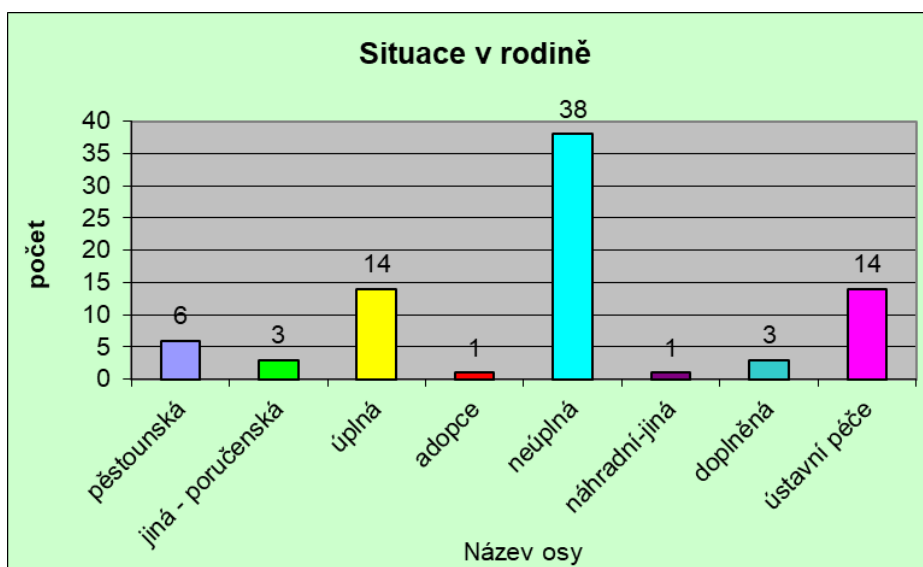
Důvody umístění:

Nejčastějšími důvody umístění dětí v DDÚ Homole byly poruchy chování jako záškoláctví, nerespektování autorit, agresivita, úteký z domova, trestná činnost, užívání návykových látek, úteký, toulání

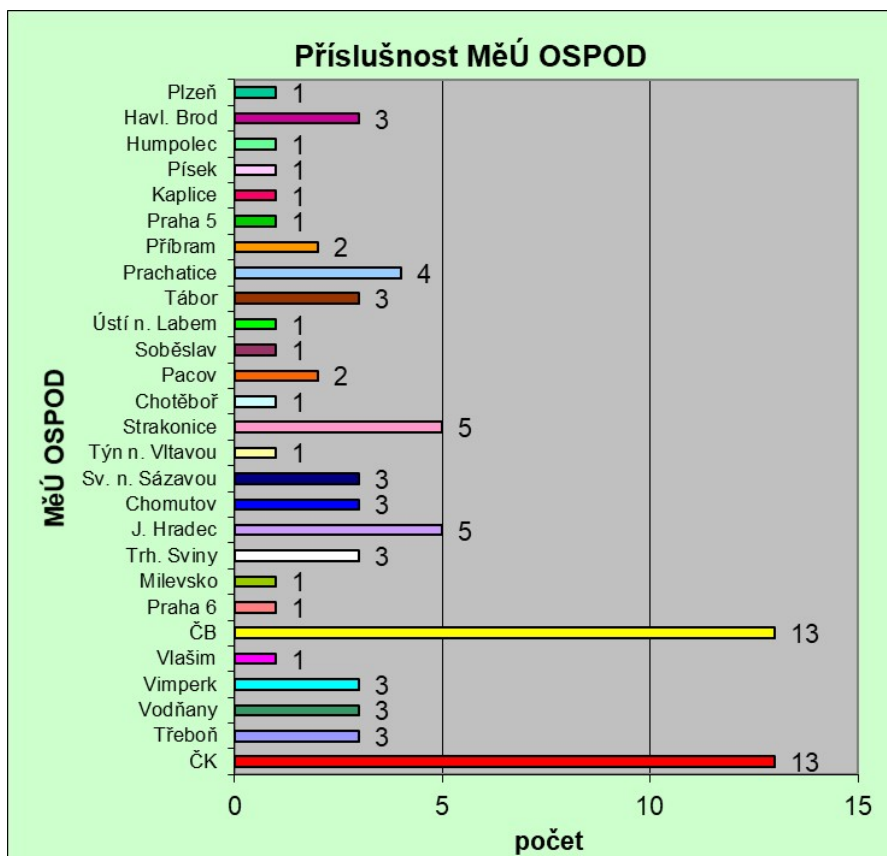
Vzdělávání dětí:

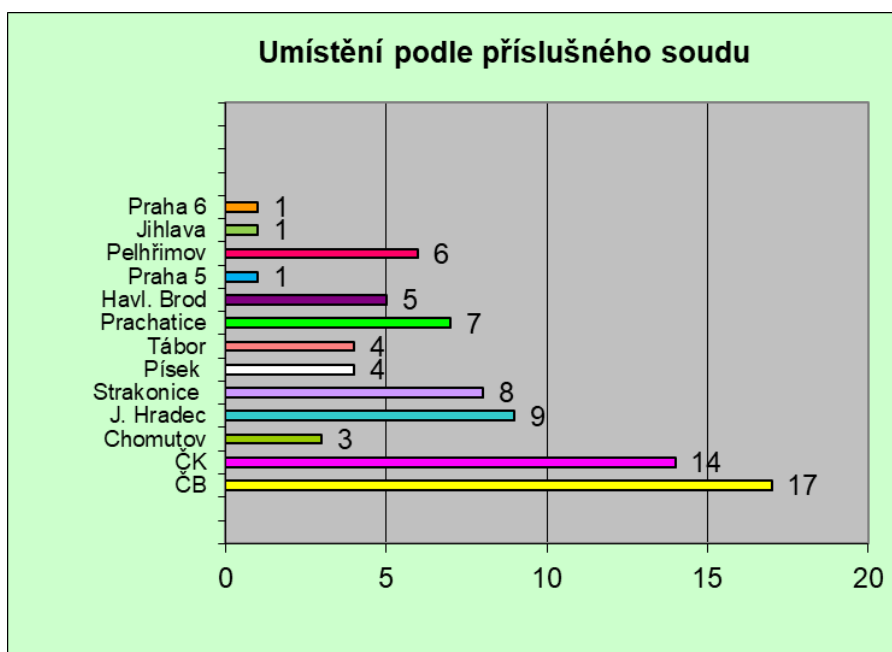
Rodinná situace dětí, umístěných do DDÚ Homole

Počet umístěných dětí z jednotlivých MěÚ:

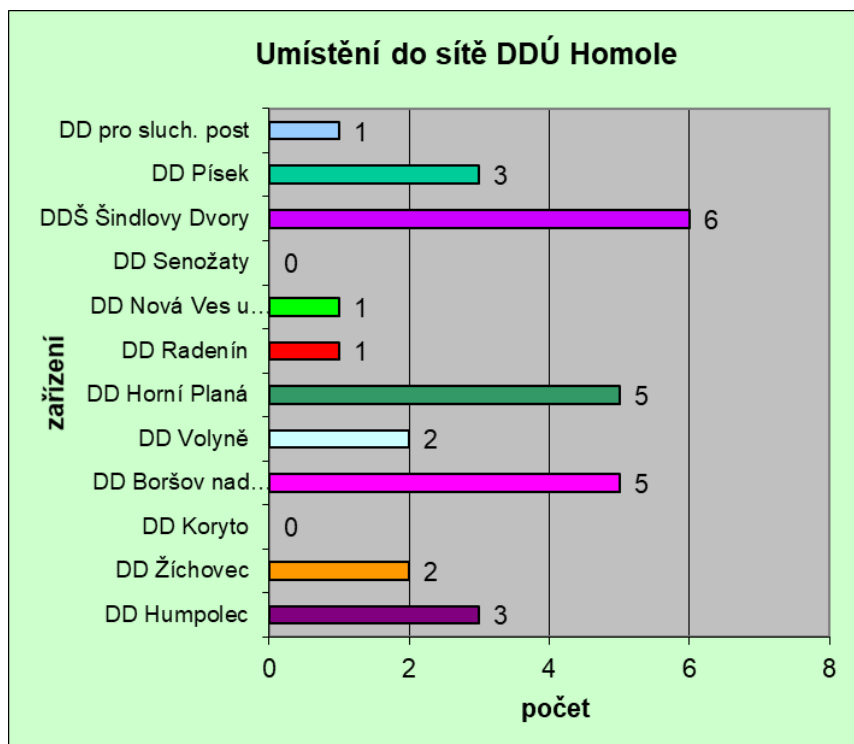

Soudy, které rozhodovaly o umístění dětí:

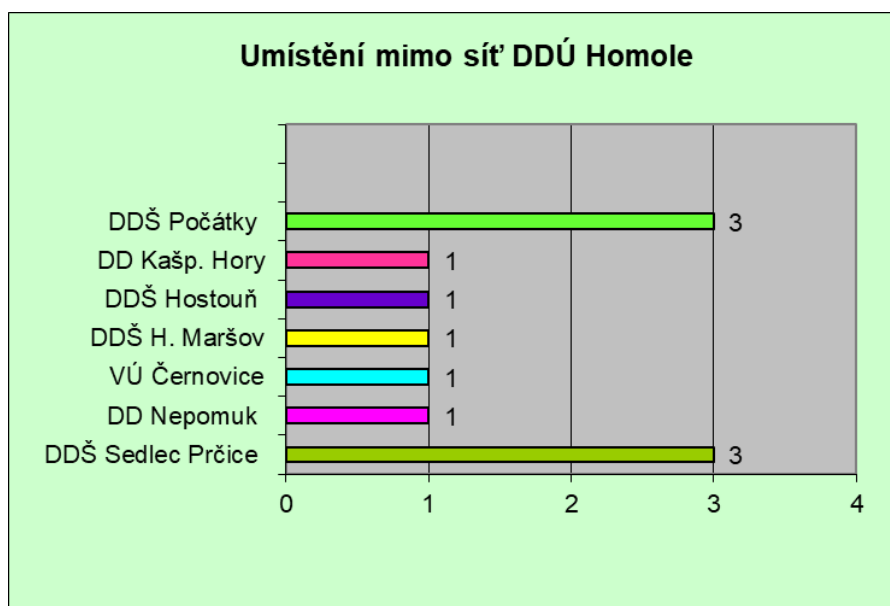

Počty rozmístěných dětí po ukončení diagnostického pobytu:

i. v síti DDÚ Homole

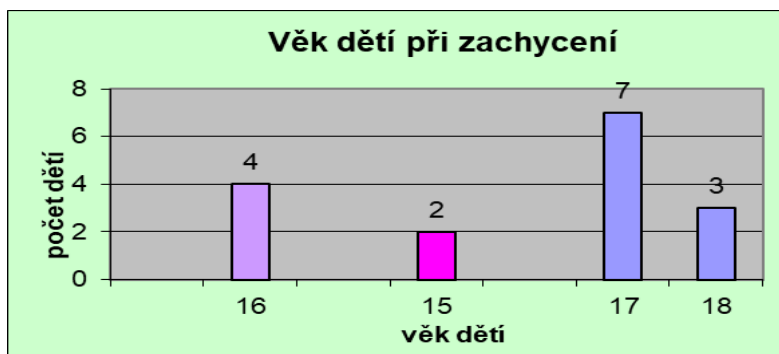
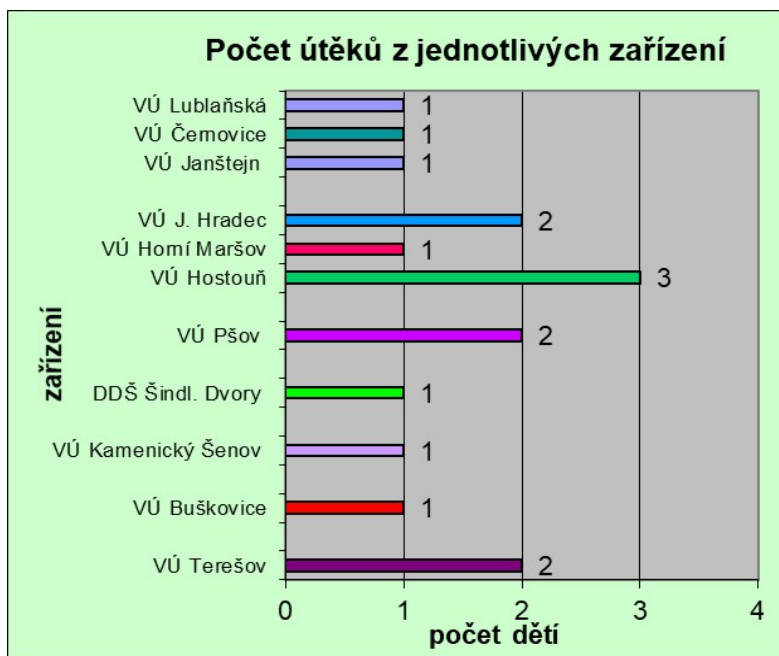
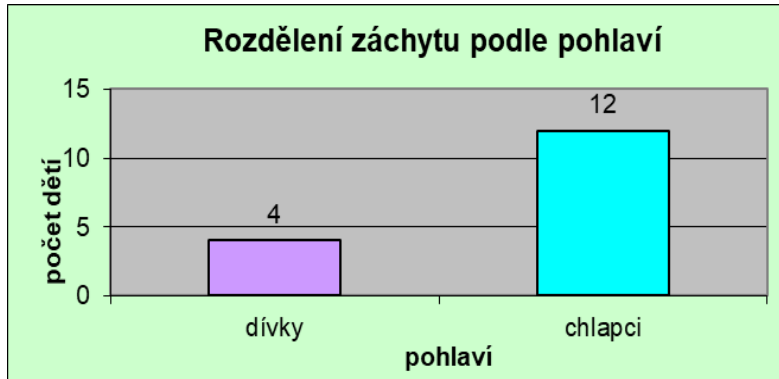
ii. mimo síť DDÚ Homole

Statistika záchytů za školní rok 2020/2021

Ve školním roce 2019/2020 bylo na záchytné pracoviště DDÚ přijato **16 klientů**

- **Průměrný věk** dětí zadržených na útěku činil **16,5 let**

3. Odborná speciálně pedagogická a psychologická činnost

- **Legislativní důvody umístování dětí do DDÚ**

Děti jsou nejčastěji přijímány do DDÚ na základě předběžného opatření rozhodnutím soudu, které mají různé formulace (letos 76 dětí). Obsahové možnosti současných právních formulí, na jejichž podkladě může být dítě do DDÚ přijato, vykazují právní chaotičnost, nesrozumitelnost a mnohdy i právně složitý výklad, různí se zásadně i co do obsahu výčtu problémů dítěte. Množí se ale i případy umístění dětí, které soudy do diagnostického ústavu umísťují na základě nařízené ústavní výchovy s výkonem v DDÚ Homole (letos 4 děti), což rozporuje legislativní systémový rámec i základní práva a zájem dítěte.

- **Koronavirová pandemie**

Poskytování komplexní péče o děti v DDÚ Homole v průběhu celého školního roku (ať již na klasický pobyt či termínovaný) **ovlivnila koronavirová pandemie** a to jak vnějšími faktory tj. omezením činností soudů a OSPOD (tj. frekvencí přijímání ale i přemísťování dětí, mírou spolupráce zejména s OSPOD – spolupráce se zastupujícími pracovníky z důvodu povinnosti home office atd.) ale i interně, střídáním odborných pracovníků v souvislosti se zdravotními komplikacemi (karantény, izolace) a následným pozměněním režimu zařízení, rozsahu a obsahu jednotlivých aktivit (např. při omezení volného pohybu) dodržováním přísných preventivních protiepidemiologických opatření (např. v možnostech spolupráce DDÚ s rodinou, OSPOD, lékaři, dalšími institucemi).

Přesto i v mimořádných opatřeních probíhaly diagnostické pobyty v plném rozsahu ukládaném zákonem.

Případové konference jsou již standardní součástí dg. procesu ve spolupráci s OSPOD byly vládními opatřeními také výrazně limitovány, přesto se konaly, nově i formou vzdáleného přístupu. Značné rozdíly jsou spatřovány v kvalitě organizace a způsobech vedení jednotlivých konferencí. Každopádně jejich důležitost je nezpochybnitelná.

- **Preventivně výchovná péče**

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů) ukládá diagnostickému ústavu zajistit odbornou péči zaměřenou na péči o děti umístěné do zařízení rozhodnutím soudu. I nadále je pobyt dětí v DDÚ využíván i jako preventivně výchovná forma působení (pokud se nedařilo zvládnout výchovné problémy dětí v rodině jinou formou - ambulantní, stacionární i pobytovou formou v dalších zařízeních, ať již z resortu školství, zdravotnictví, či sociální práce).

V případě zájmu rodiny o preventivně výchovnou péči v DDÚ je možné umístění dítěte ve spolupráci rodiny a OSPOD (který je zákonným zástupcem nápomocen v legislativních postupech) a soudu vydáním tzv. termínovaného předběžného opatření v trvání osmi týdnů od data nástupu dítěte. Časově jasně ohraničený pobyt rodiny vnímají jako důvěryhodnou formu pomoci a jistotu návratu dítěte po pobytu v zařízení zpět do rodiny a hojně ho využívají.

- **Průběh pobytu dětí**

Přijímání nových dětí do zařízení bylo provázeno dodržováním aktuálně platných protiepidemiologických opatření, do zařízení byly přijímány jen děti s negativním testem na Covid 19, popř. pokud dítě test nemělo, byl mu proveden při příjmu.

Bezprostřední přijetí dítěte do DDÚ Homole probíhá ve spolupráci s rodiči, nebo OSPOD i soudními vykonavateli, kdy je kompetentními pracovníky zařízení zpracována se všemi zúčastněnými podrobná rodinná, školská a osobní anamnéza, jsou nastavena pravidla spolupráce všech s DDÚ Homole, vysvětlen průběh pobytu.

Po nástupu do zařízení je dítě v průběhu adaptačního období plynule a postupně seznamováno s novým prostředím, pedagogy i vrstevníky, pravidly a režimem. Po čtrnáctidenním adaptačním období je vytvořen pro každé dítě ve spolupráci se všemi odbornými pracovníky týmu Program rozvoje osobnosti, který je po celou dobu pobytu dítěte průběžně vyhodnocován a aktualizován. V průběhu celého pobytu je dítěti poskytována pravidelná individuální, výchovně vzdělávací, etopedická, psychologická a terapeutická péče, vycházející z kontextu výchovných obtíží dítěte, jejich analýzy a z aktuálních potřeb dítěte. Odborná péče je poskytována dítěti ve výuce i při mimoškolních činnostech, při cílených motivačních rozhovorech, při intervenci v náročných životních situacích dítěte, při odborných psychologických a etopedických vyšetřeních s využitím projektivních technik, standardizovaných testů, Scénotestu, techniky Sandspielu a široké škály expresivních přístupů.

Rodiče dostávají po ukončení pobytu jejich dítěte v DDÚ (na základě jejich písemné žádosti) komplexní diagnostickou zprávu a doporučení k další výchově a vzdělávání jejich dítěte (tzv. Program rozvoje osobnosti). Rodině je případně nabídnuta možnost následné ambulanti péče.

Závěrečná diagnostická zpráva z pobytu dítěte v DDÚ obsahuje:

- zprávu sociální pracovnice (souhrn osobní, zdravotní, školní a rodinné anamnézy)
- zprávu školy zaměřující se na školní výsledky a celkovou prosperitu žáka ve škole
- zprávu vychovatele popisující chování dítěte v mimoškolních činnostech
- zprávu psychologa
- zprávu etopeda s posouzením osobnostní zralosti dítěte zejména v oblasti emocionální, v oblasti sociability a morálního vývoje, odhad prognózy
- program rozvoje osobnosti dítěte, který obsahuje strategie řešení ve střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu

• Spolupráce se zákonnými zástupci v rámci pobytu dítěte:

Intenzivní spolupráce s rodinou a celým rodinným systémem je nezbytným předpokladem pro další prosperitu dítěte, ať již v průběhu pobytu, tak po jeho návratu domů. Spolupráce s rodinami umístěných dětí v tomto školním roce probíhala z důvodu protiepidemiologických opatření poněkud odlišně od běžného standardu. Dodržování všech opatření strany DDÚ však nebylo důvodem pro jakékoli mezování kontaktů rodičů s dětmi a pracovníky zařízení.

Rodiče dětí byli opakovaně poučováni o nastavených protiepidemiologických opatřeních v DDÚ, stvrzovali svým podpisem dodržování těchto nařízení i při pobytu jejich dítěte doma, v čestném prohlášení měli za povinnost uvést možné kontakty dítěte s rizikovým prostředím. Za celý uplynulý školní rok nebyl v DDÚ Homole zachycen případ onemocnění dítěte koronavirovou infekcí Covid 19.

Někteří rodiče sami raději volili opatrný přístup k dětem a potažmo celému zařízení a mírně zredukovali počet pobytů dítěte doma. Sami dodržovali nařízení vlády stran omezení i rodinných kontaktů v rámci rodinného systému. Rodiče z jiných okresů než je okres České Budějovice při vládních opatřeních omezujícím volný pohyb osob mezi okresy návštěvy svých dětí nezrealizovali (byť jim byla nabízena pomoc při zajišťování patřičných písemných dokladů, nutných k prokázání se při cestě za dítětem). Jednalo se však pouze o ojedinělé případy.

Při víkendových odjezdech dětí domů bylo možno zaznamenat odlišnou praxi různých pracovišť OSPOD zejména ve vyhodnocování epidemiologických rizik v jednotlivých rodinách, ale častěji se jednalo o konkrétní vyhodnocování reálných rizik souvisejících s nízkou úrovní hygienického standardu rodiny a výchovných kompetencí rodičů.

Rodičům i dětem byla jako kompenzace možného omezení osobního styku i nadále nabízena komunikace s jejich dětmi prostřednictvím sociálních sítí, přes telefony dětí i zařízení, umožňovány videohovory. Stejně tak probíhala i spolupráce s odbornými pracovníky.

Cílem víkendových pobytů dětí doma je ověřit ochotu dítěte setrvat v nastavené pozitivní změně, posílit vztahy v rodině, ověřit si proces jejich napravování, prověřit schopnost rodiny aplikovat doporučené výchovné postupy, nastavit nová, efektivnější pravidla soužití i vyzkoušet ochotu dítěte je v domácím prostředí respektovat.

Rodinný systém je aktivně podporován ke změně nežádoucích a neefektivních výchovných postupů, pro rodinu jsou vypracovávány konkrétní doporučení odpovídající problémům dítěte, jsou vytvářena jednoduchá, avšak funkční pravidla odpovídající věku a potřebám dítěte.

Rodinám dětí je také v případě nutnosti a zájmu z jejich strany nabízena po ukončení preventivně výchovné péče v DDÚ Homole i následná, ambulantní péče, formou déledobého provázení dítěte po návratu do rodiny.

Zájem o následnou péči se u dětí a rodičů zvyšuje. O intervenční podporu žádají nejen rodiče, ale i OSPOD a soudy.

- **Úskalí legislativního postupu při umíst'ování (přemíst'ování) dětí z DDÚ do následných zařízení v případě nařízení ústavní výchovy:**

V situaci, kdy se dítě nemůže vrátit zpět do jeho původní rodiny, rozhoduje o jeho další výchově a péči soud, jež své rozhodnutí opírá mimo jiné o diagnostické závěry DDÚ Homole (jsou soudu automaticky zasílány). O naplánovaném termínu ukončení diagnostického procesu (po osmi týdnech pobytu, jak ukládá zákon) jsou soudy neprodleně po nástupu dítěte do DDÚ písemně informovány, aby tak mohly v co nejkratší době od ukončení diagnostiky jednat o situaci dítěte.

Bohužel i nadále trvá, že legislativní náležitosti a lhůty nezbytné k vydání rozsudku o ústavní výchově a zejména nabytí právní moci tohoto rozsudku jsou často z řady důvodů velmi komplikované, zdlouhavé (komplikací je, když rodiče neuvádějí správné adresy, jsou nedohledatelní, doručuje se fikcí) což vede k nežádoucímu a kontraproduktivnímu prodlužování pobytu dětí v DDÚ Homole po ukončení diagnostického procesu a následně k omezení možností příjmů další dětí.

Průměrná doba pobytu dítěte v DDÚ v tomto školním roce byla 97 dní, ačkoli zákon 109/2002 Sb. uvádí, že diagnostický pobyt trvá zpravidla osm týdnů (tj. v optimálním případě by měl trvat 56 dní).

Možnost jak zkrátit setrvání dítěte po rozhodnutí soudu o ústavní výchově v DDÚ je opět plně v pravomoci soudu. Ten může z podnětu OSPOD vydat tzv. usnesení o vydání předběžného opatření k přemístění dítěte do dalšího zařízení s vykonavatelností PO doručením tomu, komu je ukládána povinnost. Dítě tak v optimálním případě zůstává v DDÚ Homole po ukončení diagnostiky a rozhodnutí soudu navíc jen v řádu jednotek dní. Bohužel se tak i přes naše písemné žádosti a apely na OSPOD a soudy ve většině případů stále neděje.

- **Děti s extrémní poruchou chování v DDÚ Homole**

Na základě přímé zakázky soudu proběhl v DDÚ tzv. rediagnostický pobyt chlapce z Dětského domova se Školou v Šindlových Dvorech s cílem potvrzení či vyvrácení diagnostiky extrémních poruch chování (pro účely soudního jednání o přemístění do Zařízení pro děti s extrémními poruchami chování). Školská diagnostická kategorie extrémní porucha chování byla diagnostickým pobytem u chlapce potvrzena.

- **Metodická podpora a koordinační činnost**

Z důvodu nouzového stavu a epidemiologických opatření kvůli Covid-19 probíhala spolupráce s následnými zařízeními ve spádové oblasti DDÚ Homole v omezené četnosti i způsobu.

Většinou se spolupráce odvíjela v telefonické formě nebo přes sociální sítě, koordinační činnost spojená s návštěvami zařízení byla součástí dislokací dětí, ve výjimkách se řešily neodkladné výjezdy, spíše se využívalo mimoosobních konzultací. Problémy se řešily situačně, jednotlivá zařízení konzultovala své potřeby již zmíněnými způsoby, a to v součinnosti s etopedy DDÚ Homole. Z důvodu karantén a aktualizovaných zvýšených rizik se výjezdy uskutečňovaly pouze u nedokladných záležitostí, několikrát bylo nutné naplánované akce opakovaně přesouvat či rušit úplně.

Protože nebylo možné terénně poskytovat ani intervenční činnost, bylo využíváno u výchovně selhávajících dětí řešení v podobě terapeuticko-stabilizačních pobytů v DDÚ Homole. Část konzultací se tak odvíjela i v DDÚ Homole. Veškerá činnost probíhala za nestandardních okolností, v měnících se podmínkách a za přísných bezpečnostních opatření. To s sebou přinášelo mnohá úskalí a deficit kontinuální kooperace mezi DDÚ Homole a následnými zařízeními.

O metodickou podporu Standardů kvality žádné zařízení nepožádalo. Je ale nutné vzít v potaz, že Standardy kvality jsou již plně akceptovány, pracovníci proškoleni. Koordinační činnost nebylo možné plnit z výše uvedených důvodů v obvyklém rozsahu. Byla ale plněna tak, jak ji velmi složitá covidová situace umožňovala.

Terénní diagnostiky zajišťované etopedy ve spádových zařízeních DDÚ se z důvodu epidemiologických omezení minimalizovaly. Pokud probíhaly, tak s opatřeními v prostorách DDÚ Homole. Komplikované byly tyto formy při spolupráci s DD pro neslyšící, neboť u neslyšících dětí roušky způsobovaly komunikativní bariéry. Vždy bylo nutné vyhodnotit nejnižší rizika v kontextu způsobů intervenčních potřeb.

- **Další specifika práce ve speciálně pedagogické (etopedické) oblasti**

Útěkové tendence dětí měly díky covidové osvětě v DDÚ Homole sporadický charakter. Vždy po útěku byly děti testované a umístované na zdravotní izolaci, při viditelných virových příznacích se testování opakovalo či se přijímala následná opatření. Děti na útěku byly vyšším rizikem přenosu Covid – 19, ale díky interním hygienickým opatřením se dařilo případnému přenosu infekce zabránit. Vyžadovalo to však zvýšené hygienické nároky na personál zabezpečující bezprostřední kontakt s dítětem po útěku.

Automutilace a suicidální chování bylo zaznamenáno u dětí v tomto školním roce ve zvýšené míře. Přibývalo masivně sebepoškozujících se dětí, zejména dívek v pubertálním věku. Četné bylo řezné jizvení v krytých částech těla, nejčastěji na pažích, stehnech, břicho a poprsí. Celková labilita a psychosomatika byly zvýrazněné u většiny dívek od 13let věku. Problematika nebývá často řešena před příchodem do DDÚ, v častých případech tak je nutné zajistit dívkám pedopsychiatrickou péči. Některé dívky měly zkušenost s pobyty v dětských psychiatrických nemocnicích. Výše uvedené obtíže se v rámci pobytu v DDÚ dařilo zvládat ambulantní formou s medikací. Medikace mírně projevy příznivě ovlivňuje, je však zároveň nutná značná intervenční a terapeutická podpora. Přemístění do DPN je stále velice komplikované podmínkami přijetí, někdy zcela nemožné. Tyto dívky svými extrémními výkyvy často ohrožují sebe, ale i své okolí nevyzpytatelnými reakcemi – agresí vedenou proti sobě i proti druhým, v některých případech bylo nutné přivolat RZS.

Gravidita je novým fenoménem umístovaných dívek, dívky jsou buď přijímány po interrupcích, nebo jsou gravidní. Vždy je pak nutná mimořádně specifická péče s ohledem na zdravotní stav dívek. DDÚ Homole plní nad rámec potřeby dívek včetně potřebných vyšetření. Je nutné zohledňovat možná rizika – gravidita vždy naruší režimový standart

pravidel i komfort ostatních dětí kvůli různým omezením vyplývajících ze stavu dívek. Gravidita by měla být důvodem pro umístění přímo specializovaného školského zařízení.

Záchyty dětí na útěku – v době nouzových opatření se děti na záchytové pracoviště téměř neumisťovaly, při rozvolňování pak bylo při záchytových záležitostech postupováno podle přísných epidemiologických pravidel. Samozřejmě riziko přenosu bylo u záchytových klientů mnohonásobně vyšší i přes vstupní antigenní testování. Pracovníci pracovali v ochranných oblecích se zvýšenou opatrností, respirační příznaky byly detekovány a postupovalo se v souladu s epidemiologickými opatřeními. To samozřejmě komplikovalo celkové systémové postupy, nároky na pracovníky byly ze zdravotního hlediska značné. I v době rozvolnění znamenají záchytoví jedinci pro pracoviště DDÚ Homole vysoké riziko přenosu jakéhokoliv infekčního onemocnění.

Děti s CAN – ve zvýšeném počtu byly zaznamenány případy dětí se symptomy syndromu CAN. Často se jedná o složité případy zejména ve vztahu k rodičům či jiným příbuzným. Kauzy jsou v zakázkách na úrovni soudně znaleckých posudků, což není možné v rozsahu diagnostického pobytu obsahově ani formálně naplnit. Speciální pedagogové jsou vystaveni slovně agresivním útokům ze stran podezřelých či obviněných. Vedení kauz si žádá profesionalitu i lidsky velmi citlivé způsoby řešení nad rámec speciálně pedagogické roviny. Etopedi jsou často vedeni při soudních jednání jako svědci, což je z profesního i osobního hlediska velmi svazující a vyžaduje to maximální nasazení a vysokou míru erudice.

Dislokace je aktuálně jeden z nesložitějších problémů současného stavu v ústavním systému. Kapacitní přetíženosti DDŠ a VÚ již úměrně odpovídá i přeplněnost v DD běžného typu. Děti tak není možné často nejen umístit do odpovídajícího zařízení, ale není možné ani vyhovět legislativnímu požadavku dobré dojezdnosti od místa bydliště osob odpovědných za výchovu. Děti jsou tak často umisťují soudy tzv. „tam, kde je v ČR volné místo“, což odporuje zájmu dětí v kontextu právních aspektů.

Zařízení jsou tak nucena zpracovávat pořadníky, které nejsou vždy transparentní a koncepční. Soudy také často děti na návrh OSPOD umisťují bez předchozí domluvy se zařízením, což ve výsledku způsobuje o to více nepřehlednou kapacitní předimenzovanost. Zajištění dislokačního záměru tak aktuálně vyžaduje vysokou znalost terénu pro výkon ÚV, velkou časovou dotaci, erudovanou způsobilost a vyšší míru osobních kontaktů. Mnohdy přesto děti v DDÚ již jen tzv. vyčkávají po diagnostice na uvolnění místa v příslušném zařízení, a to i v řádu měsíců.

Rizika mimoregionálního umísťování dětí. Z důvodu dlouhodobé naplněnosti (nejen) diagnostických ústavů nedochází k umísťování dětí podle regionální spádovosti, ale bohužel i podle aktuálně volné kapacity. Komplikuje se tak celkově diagnostický proces, kdy vinou vzdálenosti není možná pravidelná spolupráce ani s rodiči, ani s OSPOD v potřebné četnosti osobních kontaktů. Přesto je naše zařízení čteně k diagnostickému pobytu využíváno i OSPOD mimo naši spádovou oblast.

Děti s cizí státní příslušností. Řešení kauz dětí s cizí státní příslušností není v DDÚ čtené, nicméně se jednotlivé případy objevují a mají svá specifika (nejčastěji jde o děti ukrajinské národnosti).

Legislativně komplikovanou byla kauza dívky vietnamské národnosti, kdy bylo v jejím případě nutno legislativní postupy konzultovat s Úřadem mezinárodně právní ochrany dětí v Brně. Na základě jejich právního doporučení pak v celé kauze soudkyně aplikovala vietnamské právo. Dívka byla následně rozhodnutím soudu umístěna do ústavní péče. Její souhrnný pobyt v DDÚ Homole však trval i s dvěma zkušebními (a nezdařenými) pobytů dívky doma a se soudními průtahy od dubna 2020 do srpna 2021.

- **Návykové látky**

V tomto školním roce nebylo potřeba využít služeb adiktologické poradny k otestování na drogy nebo intervenční péči. Na diagnostickém pobytu jsme neměli nikoho, kdo by byl závislý na tvrdých drogách. Jen některé děti potvrdily, že s některými drogami před nástupem do DDÚ příležitostně experimentovaly (pervitin, halucinogeny, syntetické drogy, léky). Nejběžnější užívanou ilegální drogou byla nadále marihuana (před nástupem, o dovolenkách, při útěcích), ale počet uživatelů marihuany mírně klesl.

Z dalších návykových látek, které naši klienti přiznali, že užívají je alkohol a tabák. Novým objeveným trendem bylo užívání žvýkacích nikotinových sáčků, které se dají běžně koupit. Někteří s tím jen ze zvědavosti experimentovali, tabákoví kuřáci tím podvodně uspokojovali závislost na nikotinu. Úspěšně se nám dařilo tento nežádoucí nešvar odhalovat a eliminovat.

V letošním školním roce jsme opět zaznamenali pozitivní trend a to nárůst dětí, kteří **neužívají** žádné návykové látky, pokud nepočítáme naordinovanou psychiatrickou medikaci.

Se závislostí na drogách jsme měli největší potíže při poskytování záchranné péče u některých klientů z výchovných ústavů. Policie ČR tyto děti na útěku z ústavních zařízení na drogy většinou netestuje, a i když vědí, že dotyční jsou na drogách, přivezou je do DDÚ. Bohužel příslušníci Policie ČR neberou v potaz, že nemáme pracovníky, pravomoc ani donucovací prostředky ke zvládnutí nebezpečné agrese těchto vyspělých nezletilých, kteří nechtějí spolupracovat a se snaží znovu utéct, aby zmírnili své abstinční symptomy. V afektu pak demolují zařízení, nadávají, vyhrožují a je nebezpečné k nim osobně přijít s nabídkou pomoci.

- **Terapeutické skupiny v DDÚ Homole ve školním roce 2020/2021**

Terapeutické skupiny jsou osvědčeným nástrojem odborné péče poskytované v DDÚ Homole. Probíhají v již zaběhlém režimu, pod vedením speciálních pedagogů – etopedů jednou týdně, v trvání 1 hodiny. Skupiny jsou otevřené pro nově příchozí i odchozí.

Obecné cíle skupinových terapeutických setkání:

- zaměření se na problematiku interpersonálních vztahů dítěte k okolí, na jejich identifikaci, nápravu
- rozvoj schopností dítěte správně interpretovat vnější situace, reálné dění, uvědomění si vlastní odpovědnosti, zkušenosti, sdílení zkušenosti druhých
- kultivace emocionálních projevů nácvikem přijatelných mechanismů uvolňování (se zaměřením se na silné emoce a prožitky)
- nácvik technik zaměřených na snižování emoční vulnerability (zranitelnosti), zvyšování tolerance stresu, dovednosti zvládnání zátěže
- rozvoj schopnosti empatie, kooperace, anticipace s cílem zabránění sociálního vyloučení
- podpora sebeúcty, zdravého sebevědomí, rozvoj schopnosti sebereflexe, sebehodnocení
- nácvik relaxačních technik s cílem odbourávání nežádoucí tenze

Zaměření a obsah terapeutických skupin:

1. terapeutická skupina:

Skupina je určena pro žáky 1.-5. ročníků, obsah skupiny vychází z aktuálního dění na výchovné skupině, individuálních problémů, nálad, konstelací mezi dětmi. Jsou využívány různé techniky práce s dětmi - pohyb (spontánní i řízený), pohybová imaginace, relaxační techniky, kreativní výtvarné, hudební činnosti, praktické techniky rozvíjející sociální dovednosti, schopnosti logického myšlení, soustředění, komunikace, verbální i nonverbální techniky, technika komunitního kruhu a další činnosti zaměřené na zvládnání projevů ADHD.

2. terapeutická skupina:

Skupina určena pro žáky 6.-7. ročníků. Zaměřuje se zejména na získání objektivního náhledu na své chování, nácvik sociálních dovedností, prosociálního chování, zvládání konfliktů, jejich řešení, rozvoj empatie, asertivního jednání, prevenci užívání návykových látek.

3. terapeutická skupina:

Skupina určena pro žáky 8.-9. ročníků, se zaměřením na kultivaci projevů v chování, eliminaci nežádoucích stereotypů, prevenci rizikového závislostního chování, sexuálně rizikového chování, pohlavního zneužívání, záměrného sebepoškozování, prevence páchaní trestné činnosti, informovanost v oblasti právní odpovědnosti.

Terapeutické skupiny vedou dále k harmonizaci vztahů na skupině, ke konstruktivnímu řešení případných skupinových problémů, k uvolnění nahromaděného napětí efektivní, přijatelnou cestou a nenásilným nácvikem ke společensky akceptovatelnému chování a vyjadřování vlastních emocí.

4. Výchovně vzdělávací činnost ve školním roce 2020/21

Výchovně vzdělávací činnost probíhala v rámci výchovných skupin organizovaných formou rodinných buněk.

Každá „rodinka“ má svůj pedagogický tým, skládající se ze dvou denních vychovatelů (se zachováním rodinného modelu muž/žena) a asistentů pedagoga pro zajištění večerních, nočních a ranních režimů, kteří úzce spolupracují. Stabilita pedagogického vedení se pozitivně projevuje ve zkvalitnění vztahů dětí a pedagogů. Pobyt dětí ve skupině vytváří větší pocit jistoty, bezpečí, příslušnosti k někomu a někam, což vede k psychické pohodě a stabilizaci dětí při jejich pobytu v našem zařízení.

• Organizace výchovně vzdělávací činnosti:

Ve výchovné činnosti se vychovatelé zaměřovali na:

- výchovná skupina je svébytnou jednotkou, s originálním rukopisem jednotlivých vychovatelů, kteří svou kreativitou spolu s dětmi dovytvářejí vybavení, výzdobu, atmosféru a zázemí jednotlivých výchovných skupin
- výchovné skupiny mají vlastní systém péče o svěřené prostory, výzdobu, oblečení, pedagogický tým má určen systém předávání informací nutných k bezproblémovému chodu skupiny atd.
- do činnosti VS bylo více zařazováno množství organizačních, praktických pracovních činností např. vaření, příprava jednoduchých pokrmů, každá skupina si zajišťovala vlastní praní a žehlení prádla, úklidy prostor skupiny
- svoboda pohybu dětí po jejich skupině, monitoringu chování dětí ze stran vychovatelů, diferenciací činností, apod.
- dodržování hygienických a bezpečnostních nařízení /Covid-19/ MŠMT a usnesení vlády ČR o přijetí nouzového stavu od 30. 9. 2020 testování dětí při návratu z pobytu doma či při podezření na nemoc Covid-19

• Výchovná a diagnostická činnost:

Vychovatelé pracovali dle zpracovaného školního vzdělávacího programu pro mimoškolní výchovu. Výchovná činnost směřovala do oblastí jazykové výchovy a komunikace, aplikace matematiky do běžného života, do oblasti poznávání přírody, kultury, umění, upevňování zdraví, osvojování nových pracovních návyků, osvojování využívání techniky v běžném životě s cílem podpory a kultivace klíčových kompetencí vycházejících ze ŠVP.

Vychovatelé plně spolupracovali se všemi pracovníky DDÚ (psychology, speciálními pedagogy, asistenty, učiteli) při každodenních konzultacích, při předávání informací o dětech, při řešení náročných situací. Systematickým pozorováním dětí vychovatelé shromažďují podklady pro zpracování závěrečné diagnostické zprávy vychovatele. Zde se zaměřují na podrobný popis chování dítěte při mimoškolních činnostech, na pozitivní změny v chování, osvědčené výchovné postupy a doporučení pro další práci s dětmi v rodině i v zařízeních pro výkon ústavní výchovy.

Vychovatelé spolupracovali s etopedy i při vedení terapeutických skupin, na něž pak volně v odpolední výchovné činnosti navazovali, čímž efektivně přispívali k požadované terapeutické změně dětí.

V rámci komunitního systému vedení dětí vedli vychovatelé pravidelné čtvrtetní hodnocení, aktivně, avšak taktně podporovali spoluprávu dětí. Děti zasedaly pravidelně ve spoluprávě každé pondělí, kde se radily a shromažďovaly připomínky, dotazy, nápady, které pak každé úterý jednatel spoluprávy přednesl v k tomu určený čas řediteli školského zařízení a společně podiskutovali o realizaci požadavků, nápadů.

Samozřejmostí práce vychovatele je i úzká spolupráce s rodiči dětí ze skupiny a to v podobě organizace mimořádných návštěv, vycházek, podávání informací apod.

Hlavním úkolem úseku mimoškolní výchovy bylo zahájit a podpořit proces reedukace a resocializace dítěte, při jeho mnohdy prvním setkání se systémem ústavní výchovy. Vychovatelé se širokou nabídkou zajímavého programu snažili pomoci dětem změnit dosavadní zažité nežádoucí stereotypy, zlepšit chování a naučit je trávit volný čas smysluplným, společensky přijatelným způsobem.

Zařazovány byly rovnoměrně veškeré výchovně vzdělávací činnosti (pohybové, sportovní i rekreační aktivity, výtvarné a rukodělné činnosti, pracovní, hudební, dopravní, enviromentální, multikulturní výchova, společenská výchova, rodinná výchova).

Do programu dětí byly zařazeny projektové dny, které v tématu probíhaly o víkendech. V tomto školním roce se jednalo o Den země, Den v pohybu, Masopust, Uklidíme Česko

Jako každý rok vychovatelé zorganizovali Mikulášskou besídku s nadílkou.

Oslava Vánoc byla uskutečněna formou vánoční besídky se slavnostní večeří a posezením s koledami a vystoupením dětí před odjezdem na vánoční prázdniny. Při této příležitosti si děti rozdaly pozornosti a rozloučily se společně s dospělými s kalendářním rokem. Slavnostní ráz večera dával mnohým dětem možnost prožít Vánoce v atmosféře klidu a pohody.

Také letos se na podarování dětí sponzorsky podílela agentura GOOD Agency s.r.o Hluboká nad Vltavou, která díky sponzorství našich občanů pomohla sehnat nákladnější dárky pro naše děti.

Oslava MDD proběhla na zahradě DDÚ s řadou sportovních soutěží, her a se společným opékáním vuřtů, zpěvem s kytarou.

Kromě společných akcí děti poznávali nejbližší okolí školského zařízení. Chodily s vychovatelem pravidelně na turistické výlety do okolí - Holubov, Dívčí kámen, Klet', Vrbenské rybníky, Hluboká nad Vltavou, České Budějovice, Český Krumlov.

V DDU bylo přijato opatření pro mimořádný stav nákazy dětí Covid-19. Byla vyčleněna skupina, kde by v případě onemocnění Covid-19 byly ubytovány nemocné děti a byl připraven tým pedagogických pracovníků, který by zajišťoval činnost na této skupině. Této možnosti nebylo využito, protože v DDÚ neonemocnělo žádné z dětí nemocí Covid-19.

Kromě sponzorské akce Good agency o Vánocích byly další sponzorskou akcí celoročně dary ve formě oblečení z obchodu New Yorker a oblečení, sportovní vybavení jak na školní rok, tak na letní činnost od společnosti MONDI v Českých Budějovicích. Společnost Mondí našim dětem také věnovala v rámci sponzorství vitamíny a několik teploměrů, zdravotních vybavení v době nouzového stavu.

Letní prázdninový provoz byl ve svém programu pestrý s nabídkou veškerých volnočasových aktivit výletů, koupání, sportování. Organizace letní činnosti bylo organizačně a personálně ztížena vysokým počtem dětí, které nemohly odjet na pobyt k rodičům.

5. Další vzdělávání:

V průběhu celého školního roku bylo další vzdělávání výrazně omezeno z důvodu vyhlášení nouzového stavu, který po většinu roku neumožňoval osobní přítomnost na vzdělávání. V menší míře proto bylo využíváno distanční on-line vzdělávání zaměřené práci s dětmi s poruchami chování. V souladu s plánem DVPP probíhalo samostudium.

6. Personální zabezpečení činnosti DDÚ Homole

V personální obsazení DDÚ Homole nedošlo v tomto školním roce k zásadním změnám. Pracovní tým je stabilizovaný a plně kvalifikovaný. Personální obsazení odpovídá potřebám umístěných dětí a legislativním požadavkům.

Další vzdělávání je zaměřeno na dlouhodobé sebezkušenostní sociálně terapeutické výcviky, na práci se skupinou, na zvládání agrese a další dovednosti a znalosti nezbytné pro práci s dětmi s poruchami chování.

Pracovní zařazení	Počet pracovních úvazků	Počet plně kvalifikovaných
speciální pedagog - etoped	3	3
psycholog	1	1
učitel	4	4
vychovatel (včetně vedoucí vychovatelky)	7	7
asistent pedagoga	6	6
sociální pracovnice	2	2

7. Inspekční a kontrolní činnost

Ve školním roce 2020/2021 neproběhla inspekční činnost a kontrolní činnost.

Datum zpracování výroční zprávy: 30. 9. 2021

Datum projednání na pedagogické radě: 12. 10. 2021

Podpis ředitele školského zařízení: Mgr. Vladimír Ira

